

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Městský soud v Praze rozhodl v senátě složeném z předsedy Mgr. Martina Lachmanna a soudců Mgr. Jana Ferneckého a Mgr. Michaely Macurové ve věci

žalobce: **X. Y.**, nar X.
státní příslušnost Ukrajina
pobytem X
zastoupeného Organizací pro pomoc uprchlíkům, z.s.
sídlem Poděbradská 173/5, 190 00 Praha 9

proti
žalovanému: **Ministerstvo vnitra**
sídlem Nad Štolou 936/9, 170 34 Praha

o žalobě na ochranu před nezákonným zásahem žalovaného spočívajícím ve vrácení žádosti žalobce o poskytnutí dočasné ochrany dne 10. 9. 2024, zaevidované pod čj. OAM-393950-1/DO-2024, jako nepřijatelné,

takto:

- I. Zásah žalovaného spočívající v tom, že dne 10. 9. 2024 vrátil žalobci jeho žádost o dočasnou ochranu, zaevidovanou pod čj. OAM-393950-1/DO-2024, jako nepřijatelnou, **byl nezákonný**.
 - II. Žalovanému **se přikazuje** obnovit stav před vrácením žádosti žalobce o dočasnou ochranu, zaevidované pod čj. OAM-393950-1/DO-2024.
 - III. Žalovaný **nemá** právo na náhradu nákladů řízení.
- Shodu s prvopisem potvrzuje K. Š.

IV. Žalobci se nepřiznává náhrada nákladů řízení.

Odůvodnění:

I. Žaloba

1. Žalobou podanou dne 27. 9. 2024 se žalobce, občan Ukrajiny, domáhá určení, že zásah žalovaného spočívající v posouzení jeho žádosti o dočasnou ochranu jako nepřijatelné z důvodu, že žalobce žádal o dočasnou ochranu v jiném členském státě Evropské unie (dále též „EU“), je nezákonný a domáhá se obnovení stavu před vrácením žádosti o dočasnou ochranu žalobci.
2. Žalobce uvedl, že pochází z Kyjeva. V prosinci 2023 vycestoval z Ukrajiny do Polska za účelem měsíční umělecké stáže. Při registraci na ubytování mu bylo sděleno, aby si zařídil polský PESEL pro zjednodušení jeho pobytu, zároveň byl upozorněn, že pokud z Polska vycestuje na více než 30 dní, toto oprávnění zanikne. Po ukončení stáže na konci prosince 2023 se žalobce vrátil zpět na Ukrajinu, kde pobýval až do léta letošního roku, kdy získal místo ve výměnném programu na Akademii výtvarných umění a přicestoval za tímto účelem do České republiky.
3. Po příjezdu žalobce požádal o poskytnutí dočasné ochrany v České republice, avšak jeho žádost byla označena jako nepřijatelná z důvodu, že žalobce žádal o dočasnou ochranu v jiném členském státě EU. Nepřijatelnost byla vyznačena, ačkoliv žalobce v době podání žádosti již nedisponoval dočasnou ochranou ani jiným pobytovým titulem v Polsku.
4. Nezákonnost zásahu žalovaného žalobce spatřuje v tom, že odepření registrace osobě, která již v minulosti byla registrována v jiném členském státě, je v rozporu se Směrnicí Rady 2001/55/ES ze dne 20. 7. 2001 o minimálních normách pro poskytování dočasné ochrany v případě hromadného přílivu vysídlených osob a o opatřeních k zajištění rovnováhy mezi členskými státy při vynakládání úsilí v souvislosti s přijetím těchto osob a s následky z toho plynoucími (dále jen „**Směrnice 2001/55/ES**“) a Prováděcím rozhodnutím Rady 2022/382 ze dne 4. 3. 2022, kterým se stanoví, že nastal případ hromadného přílivu vysídlených osob z Ukrajiny ve smyslu článku 5 Směrnice 2001/55/ES, a kterým se zavádí jejich dočasná ochrana (dále jen „**Prováděcí rozhodnutí**“). Úprava obsažená v zákoně č. 65/2022 Sb., o některých opatřeních v souvislosti s ozbrojeným konfliktem na území Ukrajiny vyvolaných invazí vojsk Ruské federace (dále jen „**zákon č. 65/2022 Sb.**“), dle které je žádost nepřijatelná, pokud je podána cizincem, který o dočasnou ochranu požádal v jiném členském státě EU, neodpovídá znění Směrnice 2001/55/ES ani Prováděcímu rozhodnutí.
5. Žalobce poukázal na Operační pokyny k Prováděcímu rozhodnutí zveřejněné pod č. 2022/C 126I/01 (dále jen „**Operační pokyny**“) a konstatoval, že mezi podmínky pro registraci osoby k dočasné ochraně patří prokázání státní příslušnosti (nebo mezinárodní ochrany udělené na Ukrajině), pobytu na Ukrajině a případné rodinné vazby. Zároveň zdůraznil, že Směrnice 2001/55/ES důvod „podání žádosti o dočasnou ochranu v jiném členském státě“ pro vyloučení přístupu cizince k dočasné ochraně nezná.
6. Žalobce rovněž reprodukoval recitál 16 Směrnice 2001/55/ES, ze kterého dle jeho přesvědčení vyplývá právo cizince pobývat v zemi svého výběru. Zdůraznil, že v recitálu 15 Prováděcího rozhodnutí se členské státy dohodly, že článek 11 Směrnice 2001/55/ES, který vyjadřuje závazek zpětného přijetí osob, které na území členského státu požívají dočasné ochrany, se nebude uplatňovat.

Shodu s prvopisem potvrzuje K. Š.

7. Dále žalobce odkázal na dokument Evropské komise s názvem „*Frequently asked questions received on the interpretation of the Temporary Protection Directive and Council Implementing Decision 2022/382*“, ve kterém je uvedeno, že dočasná ochrana má být požívána pouze v jednom členském státě. Je však na osobě, na níž se vztahuje Prováděcí rozhodnutí, aby si zvolila členský stát, ve kterém chce požívat práv spojených s dočasnou ochranou. Členský stát je povinen zajistit práva podle Směrnice 2001/55/ES po dobu, po kterou osoba spadá do oblasti její působnosti bez ohledu na to, zda byla osoba dříve registrována v jiném členském státě. Pokud je tedy osoba registrována v jednom členském státě a následně se přestěhuje do jiného členského státu, musí členský stát, do kterého se přestěhuje, poskytnout této osobě všechna práva stanovená Směrnicí 2001/55/ES, včetně registrace dotyčné osoby a následného vydání povolení k pobytu.
8. Žalobce uzavřel, že dle jeho názoru je úprava nepřijatelnosti žádosti o dočasnou ochranu v zákoně č. 65/2022 Sb., o některých opatřeních v souvislosti s ozbrojeným konfliktem na území Ukrajiny vyvolaným invazí vojsk Ruské federace (dále jen „**zákon č. 65/2022 Sb.**“) v rozporu se Směrnicí 2001/55/ES i Prováděcím rozhodnutím. Žalobce v době podání žádosti o poskytnutí dočasné ochrany v České republice nedisponoval platným vízem ani dočasnou ochranou v Polsku ani v jiném členském státě EU.
9. Žalobce proto navrhl, aby soud rozhodl, že (i.) zásah žalovaného spočívající ve vrácení žádosti ze dne 10. 9. 2024, byl nezákonný a (ii.) žalovanému přikázal, aby obnovil stav před vrácením žádosti o dočasnou ochranu žalobci.

II. Vyjádření žalovaného

10. Úvodem žalovaný konstatoval, že postupoval zcela v souladu se zákonem č. 65/2022 Sb., když žádost žalobce o dočasnou ochranu vyhodnotil jako nepřijatelnou. Uvedl, že žalobce figuruje v platformě pro výměnu informací o držitelích dočasné ochrany mezi členskými státy (*Temporary Protection Platform*) jako bývalý držitel dočasné ochrany v Polské republice.
11. Žalovaný rovněž předeslal, že žalobce není osobou, která by prchala před nebezpečím vyvolaným ruskou agresí v zemi svého původu, jelikož přicestoval do České republiky za účelem účasti na výměnném programu Akademie výtvarných umění. Žalobce již jednou práva na poskytnutí dočasné ochrany využil a po ukončení stáže v Polsku se opět navrátil na místo, kde zamýšlel pobývat, tedy na Ukrajinu. V tomto kontextu žalovaný poukázal, že je obtížné na žalobce nahlížet jako na osobu vysídlenou z Ukrajiny ve smyslu čl. 2 písm. c) Směrnice 2001/55/ES a byť formálně podmínky Prováděcího rozhodnutí splňuje, materiálně práva na dočasnou ochranu pouze zneužívá. Dle názoru žalovaného žalobci slouží dočasná ochrana pouze jako prostředek k tomu, aby mu usnadňovala studijní pobyty v členských státech EU.
12. Žalovaný konstatoval, že byť již žalobce není držitelem dočasné ochrany v Polské republice, má za to, že je stále naplněn důvod pro vyhodnocení jeho žádosti jako nepřijatelné ve smyslu § 5 odst. 1 písm. c) zákona č. 65/2022 Sb., tj. že žádost byla podána cizincem, který o dočasnou či mezinárodní ochranu požádal v jiném členském státě EU. Žalovaný je toho názoru, že tento důvod není vázán jen na probíhající řízení v jiném státě; postačí, pokud v minulosti cizinec žádost podal.
13. Žalovaný si je vědom převažujícího názoru krajských soudů ohledně rozporu ustanovení § 5 odst. 1 písm. c) a d) zákona č. 65/2022 Sb. se Směrnicí 2001/55/ES, s jejich závěry však nesouhlasí. Předně připomenul, že uvedené ustanovení je stále platné a účinné, tedy žalovaný v postavení správního orgánu má povinnost toto ustanovení aplikovat. Rovněž zdůraznil, Shodu s prvopisem potvrzuje K. Š.

že dle jeho přesvědčení nejsou splněny podmínky (nejedná se o situaci podřaditelnou pod doktrínu *l'acte éclairé* ani *l'acte clair*) pro konstatování rozporu § 5 odst. 1 písm. c) a d) zákona č. 65/2022 Sb. se směrnicí, tedy podmínky, za kterých by soud mohl nepoužít ustanovení vnitrostátního práva, o němž se domnívá, že je v rozporu s unijním právem.

14. Tomuto závěru dle žalovaného rovněž nasvědčuje skutečnost, že rozhodovací praxe správních soudů stran aplikovatelnosti dotčeného ustanovení zákona č. 65/2022 Sb. není sjednocená. Poukázal v tomto ohledu na rozsudek Krajského soudu v Českých Budějovicích ze dne 20. 12. 2023, čj. 63 A 38/2023 - 49, ve kterém soud uvedl, že možnost členského státu nepřijmout žádost o dočasnou ochranu z důvodu, že o ni žadatel požádal v jiném členském státě, resp. z důvodu, že mu již dočasná ochrana byla udělena, není ve Směrnici 2001/55/ES upravena a dospěl k závěru, že takto nastavenou právní úpravou nedochází ke snižování minimálních norem daných unijní úpravou. Zároveň upozornil na skutečnost, že Nejvyšší správní soud vznesl předběžnou otázku k Soudnímu dvoru Evropské Unie (dále jen „SDEU“) stran souladu ustanovení § 5 odst. 1 písm. c) a d) zákona č. 65/2022 Sb. s právem EU.
15. Žalovaný dále uvedl, že Směrnice 2001/55/ES nepředpokládá, že by osoba mohla získat dočasnou ochranu ve více státech zároveň (o čemž svědčí zejména díkce čl. 15 odst. 6 a čl. 26 odst. 4 směrnice). To ostatně potvrdil i Nejvyšší správní soud v rozsudku ze dne 12. 10. 2022, čj. 2 Azs 178/2022 - 46. Na držitele dočasné ochrany v jiném členském státě nemůže být pohlíženo jako na osobu vysídlenou, ale jako na osobu usazenou v jiném členském státě, ze kterého také přichází. Dohoda států, že nebudou aplikovat článek 11 Směrnice 2001/55/ES, znamená, že členské státy nebudou držitele dočasné ochrany v jiném členském státě, který neoprávněně pobývá na jejich území, aktivně přemísťovat či předávat do členského státu, který mu povolení k pobytu za účelem dočasné ochrany vydal. Nic dalšího z ní ovšem dovodit nelze.
16. Cizinci sice mají právo vybrat si členský stát, ve kterém o udělení dočasné ochrany požádají, cílem Směrnice 2001/55/ES však nebylo a není, aby požívali nebo žádali o dočasnou ochranu ve více členských státech a tím zbytečně, případně účelově, vyčerpávali kapacity a zdroje členských států. Jestliže cizinec požádá o udělení dočasné ochrany v jednom členském státě nebo ji tamtéž získá, má možnost na jeho území setrvávat a je tak splněn účel dočasné ochrany. Cizinec není nucen vrátit se do státu, kde by jeho život nebo zdraví bylo ohroženo.
17. Směrnice 2001/55/ES má jinými slovy bránit druhotnému pohybu osob, nicméně neupravuje k tomu žádný nástroj. Ustanovení § 5 odst. 1 písm. c) a d) zákona č. 65/2022 Sb. tuto mezeru zaplňuje – reaguje tak na praktické otázky vznikající při uplatňování dočasné ochrany, nijak tím ale nerozšiřuje důvody vyloučení cizince z dočasné ochrany podle čl. 28 směrnice.
18. Na základě uvedeného tak žalovaný navrhl zamítnutí žaloby, popřípadě přerušení řízení s ohledem na probíhající řízení o předběžné otázce před SDEU vedené pod sp. zn. C-753/23 na základě předkládacího usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 30. 11. 2023, čj. 8 Azs 93/2023 - 37.

III. Posouzení věci Městským soudem v Praze

19. Soud ověřil, že žaloba byla podána včas, osobou k tomu oprávněnou a že splňuje všechny formální náležitosti na ni kladené.
20. Mezi účastníky v podstatě není sporu o tom, že žaloba je přípustná, neboť to nezpochybňuje ani žalovaný. Pro samotné projednání věci je přitom bez významu, zda je přípustnost žaloby

Shodu s prvopisem potvrzuje K. Š.

dovozena pouze (resp. přímo) z čl. 47 pododstavce prvního Listiny základních práv EU (rozsudek Krajského soudu v Brně ze dne 14. 3. 2024, čj. 62 A 14/2024 - 37, či usnesení Nejvyššího správního soudu čj. 8 Azs 93/2023 - 37, jímž byly položeny zmíněné předběžné otázky), či také z čl. 29 směrnice č. 2001/55/ES (rozsudek Městského soudu v Praze ze dne 27. 4. 2023, čj. 11 A 80/2022 - 79, či rozsudek Krajského soudu v Plzni ze dne 17. 5. 2023, čj. 55 A 6/2023 - 44). Uvedená judikatura také podrobně odůvodnila, že proti postupu žalovaného se lze bránit právě žalobou na ochranu proti nezákonnému zásahu dle § 82 a násl. s. ř. s.

21. Za splnění podmínek uvedených v § 51 odst. 1 s. ř. s. rozhodl soud o věci samé bez nařízení ústního jednání (žalovaný s takovým postupem výslovně souhlasil a žalobce k dotazu soudu s takovým postupem nevyjádřil nesouhlas). Potřebu nařídit jednání neshledal ani sám soud, neboť o skutkových okolnostech věci, jež byly podloženy i listinnými podklady obou stran, nebylo mezi účastníky sporu, přičemž posouzení důvodnosti žaloby záleží výlučně na vyřešení právní otázky.
22. Pro úplnost pak soud rovněž konstatuje, že s ohledem na předmět řízení (dočasná ochrana osoby vysídlené z území Ukrajiny v důsledku ozbrojeného konfliktu na území Ukrajiny vyvolaného invazí vojsk Ruské federace), jakož i žádost žalobce o přednostní projednání v souladu s § 56 odst. 3 s. ř. s., dospěl k závěru, že není na místě řízení přerušit dle § 48 odst. 3 písm. d) s. ř. s. do doby rozhodnutí SDEU o předběžných otázkách předložených mu ze strany Nejvyššího správního soudu ve věci sp. zn. 8 Azs 93/2023, jak navrhoval žalovaný. Přerušování řízení v těchto případech není obligatorní, zdejší soud se přitom ztotožňuje s dosavadní převažující judikaturou správních soudů. Soud rovněž zohlednil skutečnost, že SDEU rozhodnutím ze dne 20. 12. 2023 nevyhověl žádosti Nejvyššího správního soudu o projednání věci v řízení o naléhavé předběžné otázce, proto je možné, že doba do rozhodnutí o položené předběžné otázce bude poměrně dlouhá. V takové situaci je dle názoru městského soudu vhodné postavit pobytový status žalobce najisto rozhodnutím o nynější žalobě.
23. Mezi účastníky řízení není sporu o následujících skutkových okolnostech:
 - žalobce je státním příslušníkem Ukrajiny a v současné době nedisponuje dočasnou ani mezinárodní ochranou (ani jiným typem oprávnění k pobytu);
 - žalobce již dočasnou ochranu jednou získal v Polské republice, tato však zanikla z důvodu jeho návratu na Ukrajinu;
 - žádost žalobce, zaevidovanou pod čj. OAM-393950-1/DO-2024, žalovaný shledal nepřijatelnou z důvodu uvedeného v § 5 odst. 1 písm. c) zákona č. 65/2022 Sb., neboť žalobce požádal o udělení dočasné nebo mezinárodní ochrany v jiném členském státě EU.
24. Spor mezi žalobcem a žalovaným naopak tkví v posouzení, zda skutečnost, že žalobce požádal o dočasnou ochranu v jiném členském státě EU, resp. že mu dočasná ochrana po určité době v jiném členském státě EU byla poskytnuta, se kterou zákon č. 65/2022 Sb. spojuje nepřijatelnost žádosti o udělení dočasné ochrany, je v rozporu se Směrnicí 2001/55/ES, a tedy lze postup žalovaného, jímž žalobci vrátil žádost o dočasnou ochranu, označit za nezákonný.
25. Městský soud v Praze předepisuje, že skutkově a právně obdobnou věcí se zabýval již v řízení vedeném pod sp. zn. 18 A 58/2024; vzhledem k tomu, že v době od vydání rozhodnutí v předmětné věci nedošlo k legislativním změnám, ani k posunu v rozhodovací praxi, setrvává osmnáctý senát zdejšího soudu na svém právním názoru, jenž vyjádřil v rozsudku ze dne 30. 9. 2024, čj. 18 A 58/2024 - 28.

Shodu s prvopisem potvrzuje K. Š.

26. Při posouzení věci soud vyšel z následující právní úpravy:
27. Podle § 5 odst. 1 písm. c) Lex Ukrajina *žádost o udělení dočasné ochrany je nepřijatelná, jestliže je podána cizincem, který o dočasnou nebo mezinárodní ochranu požádal v jiném členském státě Evropské unie. Podle druhého odstavce téhož ustanovení Ministerstvo vnitra nebo Policie České republiky nepřijatelnou žádost cizinci vrátí a sdělí mu důvod nepřijatelnosti; soudní přezkum je vyloučen.*
28. Podle čl. 28 odst. 1 směrnice č. 2001/55/ES *členské státy mohou vyloučit osobu z poskytnutí dočasné ochrany, pokud*
- (a) *existují závažné důvody se domnívat, že*
- i) *tato osoba spáchala zločin proti míru, válečný zločin nebo zločin proti lidskosti, jak je definují mezinárodní dokumenty vypracované za účelem přijetí předpisů týkajících se těchto zločinů*
- ii) *tato osoba spáchala vážný nepolitický zločin mimo území hostitelského členského státu předtím, než ji tento stát přijal na své území jako osobu požívající dočasné ochrany;*
- iii) *tato osoba je vinna činy proti cílům a zásadám Spojených národů; anebo*
- (b) *existuje důvodné podezření, že by tato osoba mohla ohrozit bezpečnost hostitelského členského státu nebo že vzhledem ke skutečnosti, že byla na základě pravomocného rozsudku odsouzena za mimořádně závažný trestný čin, představuje nebezpečí pro společnost hostitelského členského státu.*
29. Otázkou nepřijatelnosti žádosti o dočasnou ochranu podle § 5 odst. 1 písm. c) a d) zákona č. 65/2022 Sb. se krajské soudy již opakovaně zabývaly a dospěly k závěru, že zákon č. 65/2022 Sb. je v těchto ustanoveních o nepřijatelnosti žádosti v rozporu s unijním právem. Český zákonodárce totiž v tomto zákoně vytvořil nové důvody pro nepřijatelnost žádosti nad rámec směrnice č. 2001/55/ES. Úprava ve směrnici je projevem tzv. minimální harmonizace a členské státy nemohou svou národní úpravou snížit takto nastavenou úroveň ochrany. Mohou ji pouze zvýšit. Výčet důvodů uvedených v čl. 28 směrnice č. 2001/55/ES, pro které je možno vyloučit osobu z poskytnutí dočasné ochrany, je taxativní (srov. rozsudky Krajského soudu v Brně ze dne 21. 12. 2023, čj. 30 A 70/2023 - 40, ze dne 31. 8. 2023, čj. 41 Az 28/2023 - 42 či ze dne 14. 3. 2024, čj. 62 A 14/2024 - 37; rozsudky zdejšího soudu ze dne 27. 4. 2023, čj. 11 A 80/2022 - 79, a ze dne 31. 8. 2023, čj. 6 A 77/2022 - 52; nebo rozsudek Krajského soudu v Plzni ze dne 27. 6. 2023, čj. 57 A 20/2023 - 66). Krajský soud v Brně se v uvedeném rozsudku čj. 41 Az 28/2023 - 42 též argumentačně vyrovnal s odlišnými názory vyslovenými Krajským soudem v Českých Budějovicích a (v jednom případě též) NSS (srov. body 26-45).
30. S výše popsány závěry zdejší soud souhlasí a má za to, že dopadají i na nynější věc. Žalovaný je s judikaturou správních soudů nepochybně seznámen, jak ostatně plyne i z jeho vyjádření k žalobě. Bylo by proto nadbytečné danou argumentaci v úplnosti opakovat. Soud proto jen ve stručnosti reaguje na zásadní námitky žalovaného, jakkoli se mu již na předestřené argumentaci v uvedených rozsudcích odpovědi dostalo.
31. Žalovaný je toho názoru, že Směrnice 2001/55/ES neupravuje souběžné žádosti o dočasnou ochranu v několika členských státech. Proto má český zákonodárce „volnou ruku“ a úprava v zákoně č. 65/2022 Sb. je toho výrazem. Takový zjednodušující výklad však není na místě. Žalovaný při svých úvahách opomíjí, že směrnice zapovídá, aby národní úprava postavení cizince zhoršila.
32. Jak již bylo uvedeno výše, Směrnice 2001/55/ES zavádí minimální standardy pro poskytování dočasné ochrany (čl. 1 této směrnice), přičemž z podstaty těchto norem Shodu s prvopisem potvrzuje K. Š.

vyplývá pravomoc členských států zavádět nebo udržovat příznivější opatření pro osoby požívající dočasné ochrany (body 8, 12 preambule a čl. 3 odst. 5 této směrnice). Úprava ve směrnici je projevem tzv. minimální harmonizace a úroveň ochrany v národních právních řádech může jít pouze „výše“, tedy ve prospěch cizince. Směrnice o dočasné ochraně upravuje v čl. 28 možnost vyloučit určitou osobu z poskytnutí dočasné ochrany z taxativních důvodů. Mezi těmito důvody není možnost členského státu nepřijmout žádost o dočasnou ochranu z důvodu, že o ni žadatel požádal či mu byla udělena v jiném členském státě. Zavedla-li česká vnitrostátní úprava další – Směrnicí 2001/55/ES nepředvídaný – důvod pro vyloučení osob z dočasné ochrany, porušila tím princip minimálních norem zavedených směrnicí, zavedla opatření pro žadatele o dočasnou ochranu nepříznivější a zhoršila tak jejich právní postavení oproti postavení, jaké jim zaručuje směrnice; tím se dostala s touto směrnicí do rozporu.

33. V souladu se zásadou přímého účinku unijního práva (srov. rozsudek SDEU ze dne 4. 12. 1974, 41/74, *Van Duyn*, a ze dne 5. 4. 1979, 148/78, *Ratti*) tak nastoupil přímý účinek Směrnice 2001/55/ES. Z ustanovení směrnice vyplývají individuální práva žalobce, kterým vnitrostátní soud musel poskytnout ochranu. Ustanovení směrnice považoval zdejší soud za *acte claire* (shodně srov. rozsudek Krajského soudu v Hradci Králové – pobočka Pardubice ze dne 29. 11. 2023, čj. 52 A 52/2023 - 102).
34. Důvodem nepřijatelnosti žádosti žalobce proto nemohlo být to, že o dočasnou ochranu požádal, resp. ji dříve získal v Polsku. Takový důvod nepřijatelnosti je v rozporu se Směrnicí 2001/55/ES.–Ani argumentace, že na žalobce nelze pohlížet jako na vysídlenou osobu, protože mu byl přiznán status osoby požívající dočasné ochrany v jiné členském státě, není správná. Definici vysídlené osoby obsahuje čl. 2 písm. c) Směrnice 2001/55/ES a je zcela nezávislá na tom, zda taková osoba má/měla přiznanou dočasnou ochranu v nějakém členském státě. Stále se nemůže vrátit do země původu za bezpečných a trvalých podmínek. To určuje její status vysídlené osoby (srov. již citované rozsudky Krajského soudu v Brně čj. 41 Az 28/2023 - 42 a čj. 62 A 14/2024 - 37).
35. I podle městského soudu platí, že občan Ukrajiny by měl mít v jeden moment udělenou dočasnou ochranu pouze v jednom členském státě. Nicméně v praxi se to má projevit tím způsobem, že se může přemístit do jiného členského státu a požádat o ochranu zde. Dočasná ochrana udělená v původním státě by tím měla zaniknout (viz rozsudek Krajského soudu v Plzni ze dne 24. 10. 2023, čj. 57 A 67/2023 - 39 a rozsudek Krajského soudu v Brně čj. 62 A 14/2024 - 37). S argumentací uvedenou v rozsudku čj. 2 Azs 178/2022 - 46, ve kterém Nejvyšší správní soud dospěl k závěru, že žadatelé o dočasnou ochranu si mohou vybrat stát, na který se obrátí, ovšem pak jej už nemohou měnit, se, jak bylo uvedeno výše, již přesvědčivě vyrovnala předchozí rozhodnutí krajských soudů i zdejšího soudu. Podpůrně lze v tomto poukázat i na *soft-law* Evropské komise, s nímž pracují i výše citované rozsudky krajských soudů a na něž v žalobě odkázal i sám žalobce.¹
36. Jelikož je znění i výklad § 5 odst. 1 písm. c) a d) zákona č. 65/2022 Sb. zastávány žalovaným v rozporu se směrnicí č. 2001/55/ES, nelze jej aplikovat (např. již citovaný rozsudek zdejšího soudu čj. 11 A 80/2022 - 79). Na této skutečnosti soud přitom nevidí nic paradoxního – zákonnost postupu veřejné správy nemůže být hodnocena jen prizmatem národního práva.

¹ Operační pokyny (2022/C 126 I/01). Dostupné z: [https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/HTML/?uri=CELEX:52022XC0321\(03\)](https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/HTML/?uri=CELEX:52022XC0321(03)) a *Frequently asked questions received on the interpretation of the Temporary Protection Directive and Council Implementing Decision 2022/382*; dostupné na: https://home-affairs.ec.europa.eu/system/files/2022-07/Frequently%20asked%20questions%20received%20on%20the%20interpretation%20of%20the%20Temporary%20Protection%20Directive%20and%20Council%20Implementing%20Decision%202022-382_en.pdf

Shodu s prvopisem potvrzuje K. Š.

Referenční rámec soudního přezkumu je širší, zahrnuje i normy unijní, stejně jako normy mezinárodního práva.

37. Nad rámec tohoto obecnějšího odůvodnění soud dodává, že v konkrétním případě žalobce byl postup žalovaného zřejmě i v rozporu s národní úpravou. Žalobce sice o dočasnou ochranu v Polsku požádal (resp. touto po určitou dobu v prosinci roku 2023 disponoval), ta mu však zanikla. Žalovaný k tomu výslovně uvedl, že tuto skutečnost ověřil prostřednictvím společné platformy pro výměnu informací *Temporary Protection Platform*.
38. Potom ovšem žalobce není držitelem dočasné ochrany v jiném členském státě ani o takové žádosti neprobíhá řízení. Výklad žalovaného, že pro aplikaci § 5 odst. 1 písm. c) zákona č. 65/2022 Sb. postačí, že o dočasnou ochranu žadatel někdy v minulosti požádal, označil za nesprávný již Krajský soud v Plzni v rozsudku ze dne 12. 6. 2023, čj. 55 A 12/2023 - 95, s nímž se zdejší soud zcela ztotožňuje. Tento výklad je totiž v přímém rozporu se smyslem předmětných ustanovení, která odrážejí (identifikovatelný) záměr zákonodárce bránit vedení dvou souběžných řízení ve více členských státech EU (překážka litispendence) či přiznání současně dvou dočasných ochrany v různých státech EU (překážka *rei indicatae*). Ani jedna z těchto podmínek není u žalobce splněna.
39. Žalovaný v tomto ohledu argumentuje, že pokud žalobce již jednou svého práva na poskytnutí dočasné ochrany využil, přičemž následně se do země původu vrátil a dočasná ochrana mu zanikla, konzumoval tak právo na dočasnou ochranu a znovu mu jej nelze přiznat. S ohledem na účel vycestování žalobce (jež uvedl toliko v podané žalobě – nikoliv v samotné žádosti o dočasnou ochranu) žalovaný uvedl, že ze strany žalobce dochází ke zneužívání práva na dočasnou ochranu.
40. Z pohledu Městského soudu v Praze přitom je představitelná (hypotetická) situace, kdy žadatel zemi původu z důvodu probíhajícího ozbrojeného konfliktu opustí, po nějaké době se do země s vidinou zlepšení situace vrátí a následně je pod tíhou nových okolností (souvisejících s ozbrojeným konfliktem) zemi nucen opětovně opustit. Dle logiky předestřené žalovaným, by takový žadatel již neměl mít právo na poskytnutí dočasné ochrany, neboť o tuto již jednou žádal, a tedy mu ochranu nelze opětovně poskytnout. Takový výklad důvodu nepřijatelnosti žádosti uvedený v § 5 odst. 1 písm. c) zákona č. 65/2022 Sb. zdejší soud nepovažuje za racionální, ale naopak učiněný v rozporu se smyslem a účelem samotné Směrnice 2001/55/ES, Prováděcího rozhodnutí a ně navazující národní úpravy obsažené v předmětném zákoně.
41. Městský soud v Praze v reakci na argumentaci žalovaného zdůrazňuje, že zneužití práva nebylo důvodem pro vrácení žádosti žalobci. Tato argumentace se proto míjí s předmětem řízení (zneužití práva není ani zákonným důvodem pro nepřijatelnost žádosti o dočasnou ochranu). Kvůli zneužití práva by žalovaný teoreticky mohl zamítnout žádost o dočasnou ochranu, avšak teprve po provedení správního řízení, v němž by žádost věcně přezkoumal, nikoli ji jen odmítnul tzv. „od stolu“ zaškrtnutím políčka ve formuláři (viz i rozsudky Krajského soudu v Plzni ze dne 6. 9. 2023, čj. 77 A 30/2023 - 68, bod 82, nebo již citovaný rozsudek čj. 55 A 12/2023 - 95, bod 89).

IV. Závěr a náklady řízení

42. Na základě výše uvedených úvah shledal soud žalobu důvodnou. Zásah žalovaného spočívající ve vrácení žádosti žalobce pro nepřijatelnost byl nezákonný (§ 87 odst. 2 s. ř. s.). Jelikož následky tohoto nezákonného zásahu stále trvají, přikázal soud žalovanému, aby

Shodu s prvopisem potvrzuje K. Š.

obnovil stav před zásahem. Žalovaný je vázán právním závěrem soudu, tedy že žádost z jím specifikovaného důvodu nemůže považovat za nepřijatelnou, jelikož dočasná ochrana dříve udělená jiným státem, resp. skutečnost, že žalobce o dočasnou či mezinárodní ochranu požádal v jiném členském státě Evropské unie, tato mu byla poskytnuta a následně zanikla, nepřijatelnost nynější žádosti nezakládá.

43. Žalobce měl ve věci plný úspěch, proto by mu podle § 60 odst. 1 s. ř. s. náleželo právo na náhradu nákladů, které v řízení před soudem účelně vynaložil. Žalobce byl zastoupen Organizací pro pomoc uprchlíkům, z.s., který nemá právo na odměnu za zastupování (odměna za zastupování náleží pouze osobám uvedeným v § 35 odst. 2 s. ř. s.), má pouze právo na náhradu účelně vynaložených nákladů (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 15. 9. 2008, čj. 4 Azs 51/2008 - 79); žádné takové náklady však zástupci v řízení nevznikly (ostatně žádné ani neuplatnil). Soud proto žalobci náhradu nákladů řízení nepřiznal. Žalovanému pak jako neúspěšnému účastníku právo na náhradu nákladů řízení nenáleží.

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty (den doručení rozhodnutí). Připadne-li poslední den lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejblíže následující pracovní den. Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s. ř. s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Soudní poplatek za kasační stížnost vybírá Nejvyšší správní soud. Variabilní symbol pro zaplacení soudního poplatku na účet Nejvyššího správního soudu lze získat na jeho internetových stránkách: www.nssoud.cz.

Praha 31. října 2024

Mgr. Martin Lachmann v. r.
předseda senátu

Shodu s prvopisem potvrzuje K. Š.